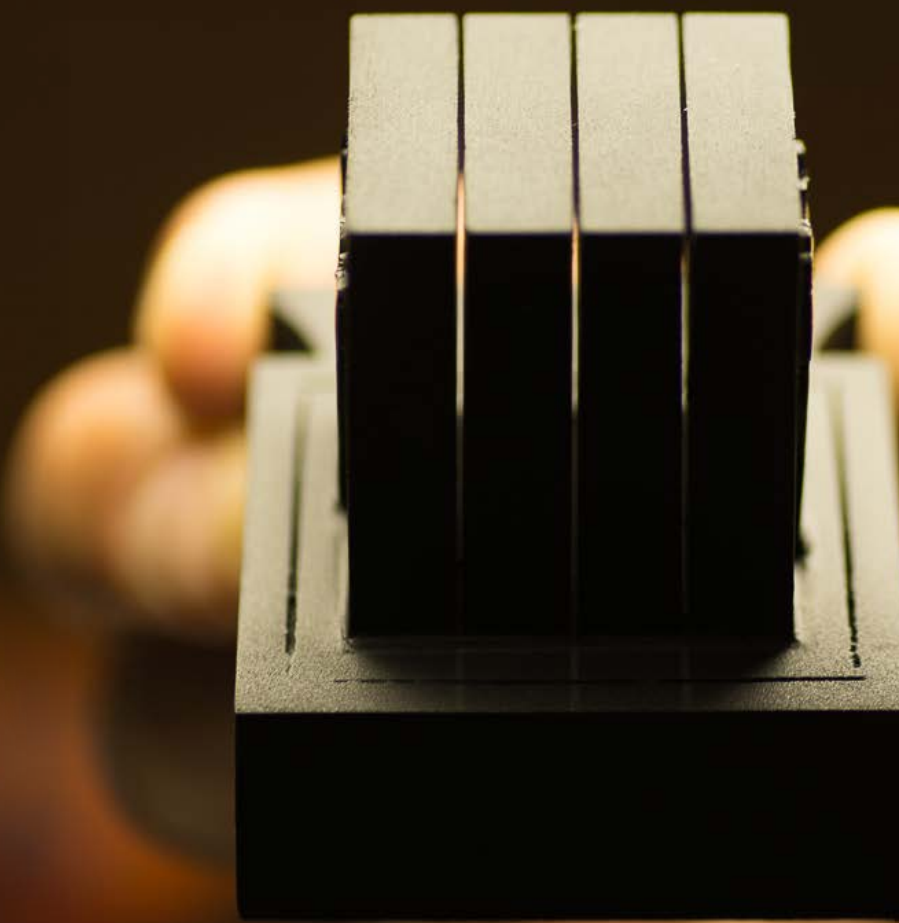

תפילין חרוצות

להניח תפילין כמו הראשונים

תפילין של ראש חייבים להיות מחולקים לארבעה בתים, שבכל אחד מהם מכניסים פרשה אחת מפרשיות התפילין (כמבואר במנחות ובשו"ע סימן לב סעיף לח).

חילוק הבתים צריך להיות ניכר כלפי חוץ כמבואר במנחות ל"ד "ואם אין חריצן ניכר פסולות" ועלה על שולחן מלכים רבותינו הראשונים וכן פסק הרמב"ם (פ"ג מהלכות תפילין הלכה י"א, ובשו"ע סימן ל"ב סעיף מ').

בתפילין חרוצות החריץ מחלק את הבתים לארבעה בצורה ברורה ע"י נתינת רווח אוויר כ- 0.2 מ"מ בין הבתים.

מהן תפילין חרוצות?

מדוע

עד היום לא ייצרו תפילין חרוצות?

מה

מרוויחים כשמניחים תפילין חרוצות?

מהן

תפילין חרוצות?

מה

דעת גדולי הדור לגבי תפילין חרוצות?

מהי

דעת הראשונים בדיון תפילין חרוצות?

מה מרוויחים כשמניחים תפילין חרוצות?

הרווח הראשון:

לדעת פוסקים רבים, כך היא צורת התפילין, שהחריץ יהיה ניכר בהפסק אוויר.

ורבים מהראשונים דעתם שצריך ליתן חוט בין הבתים כדי להבדיל ביניהם, דבר שבפשוטו פירושו ליצור הפסק אוויר בין הבתים, ומקיימים את דברי הרמב"ם והשו"ע **"שיהיו ארבעה ראשים נראים לכל"** כפשוטם.

”

ורוב התפילין היום שנקראים פרודות מדובקים באופן שאי אפשר להעביר חוט ביניהם ויש לחשוש שלא קיימו המצווה כהלכתה.”

הרווח השני: לצאת מחשש חריצים מזויפים

מהם חריצים מזויפים? כיום התפילין נעשות ע"י עור בהמה גסה ובעזרת מכונה הלוחצת את העור [press] מצמידים את ארבעת הבתים של ראש ועושים מהם כעין בית אחד, ולאחר הצביעה הבית של ראש נראה ממש כבית של יד וכדי לצאת ידי חובת דין החריץ חורצים בעובי של 0.6 מ"מ.

והנה לפעמים בהליך הייצור ארבעת הבתים יוצאים שונים בגודלם, או שאינם יוצאים ישרים כ"כ ואם יחרצו במקום הבדלת הבתים לא יראו ארבעת הבתים כ"כ סימטריים ויפיע ועל כן היו מעושי הבתים שעשו את החריצים שלא כנגד מקום הבדלת הבתים גדולי ישראל עוררו פולמוס בעניין, **שאין מקיימים בזה דין חריץ ניכר** והתפילין פסולות. נזכיר כמה מהם: מרנן הגריש"א, הגר"ש וואזנר, הגר"ח פ' שיינברג, הגר"י פישר, הגר"מ הלברשטאם, הגר"מ בראנדורסופר זצ"ל ועוד רבים...

מובן מאליו כאשר התפילין חרוצות (פרודות בהפסק אוויר ניכר) יוצאים מחשש של חריצים מזויפים כיוון שנראה לעין כל ארבעה בתים נפרדים ומחולקים זה מזה.

הרווח השלישי:

לצאת מחשש דבק בין הבתים

הפוסקים דנו אם דבק נחשב חיבור אם לאו, בנושאים שונים בהלכה. ובנוגע לבתי התפילין אם נאמר שדבק הוי חיבור יש חשש פסול בתפילין דעל ידי הדבק שנותנים בין הבתים נחשבים כבית אחד ואנו ארבעה בתים בעינן (ראה בבה"ל סימן ל"ב סעיף מ ד"ה חריץ. ובקס"ה אות ד. ועוד רבים אכמ"ל)

ובספר תשובות והנהגות להגר"מ שטרנבוך כותב בזה הלשון: **"ורוב התפילין היום שנקראים פרודות מדובקים באופן שאי אפשר להעביר חוט ביניהם ויש לחשוש שלא קיימו המצווה כהלכתה. ומרגלא בפי אינשי שאין צריך להדר כל כך שבדור הקודם אפילו מגדולי ישראל שלא היה להם תפילין כאלו אבל האמת שבתפילין נאמר "ושמרת" וחובת שמירה היינו כפי האפשר עכשיו דווקא ולכן אני תמה מדוע למרות שיש מקפידים על כל מיני הידורים מ"מ בדין זה רק יחידי סגולה נוהגין... ורובם די להם שרשום על הקופסאות פרודות אף שאין חוט עובר" עכת"ד ודי בזה.**

דבר ברור הוא שבתפילין חרוצות אין מקום לחשש זה ורוכש התפילין יכול להיווכח בעצמו שלא נתנו דבק בין הבתים.

הרווח הרביעי: בתפילין חרוצות נראים ארבעת הבתים בצורה ברורה ע"י הפרדת הבתים זה מזה ואין כאן כל חשש של פגם ברבוע.

בזה בפרוש מנחת סולת שמבאר דברי התיקון תפילין שהעברת חוט מועילה כדי לעשות היכר חריץ אבל לא שיחתוך מגוף הבתים חריץ וע"י זה יהיה היכר חריץ, ובאופן זה בתפילין שמיצרים כיום **יש פקפוק** מדין הריבוע שנחסר מן הריבוע במקום החיתוך.

וסיים ועושים כן מדעת עצמם ואין איש שם על לב עכ"ד. לא באנו לערער על כשרות התפילין הנהוגים כיום אך מכל מקום מהיות טוב אל תהי רע. אכן בתפילין חרוצות נראים ארבעת הבתים בצורה ברורה ע"י הפרדת הבתים זה מזה ואין כאן כל חשש של פגם ברבוע.

(הרה"ג זאב שריבר בספר "למען פארך" של גאב"ד חניכי הישיבות הגר"מ גרוס והרה"ג יעקב ברוין אור לישראל מונסי)

**משמע שתפקיד החוט
ליצור חלוקה בין הבתים
על מנת ליצור רווח**

הרווח החמישי:

גיד העובר מלמעלה, "חוט ומשיחה" הגמרא מנחות ל"ד **"ושווין שנותן חוט או משיחה בין כל בית ובית"** וכן פסק הרמב"ם פ"ג. בהלכות תפילין ה"א. והטור בסימן ל"ב. סעיף נ"א. **ויעביר חוט התפירה בין כל בית ובית**. וזה לשונו מתוך דברי הראשונים (הרמב"ם בפ"א פסקי הרי"ד עמ צג-ד. ובסה"ת הלכות תפילין סימן ר"י) משמע שתפקיד החוט ליצור חלוקה בין הבתים על מנת שיהיה ניכר שהם ארבעה בתים.

ובאופן עשיית הגיד שעובר כיום בין הבתים ישנם כמה אופנים ויש שאינם נותנים גיד בין הבתים כלל ויש שנותנים ואינו נראה כלל ולא מתקיים עיקר ייעודו להכיר בין הבתים ויש שעושים נקבים בעור ויש בזה פקפוק מצד שפוגם את הריבוע.

בתפילין חרוצות מתקיים דין זה כפשוטו כשמעבירים את החוט בתוך חלל האוויר שבין הבתים וכמובן שאין צריך לעשות נקבים (מכוונות) והגיד מועבר ונראה בתוך החריצים ומבדיל בין הבתים.

”

**דפוס של ראש מתוך שצריך לחלק
הבתים ולהיות רווח ביניהם וקבועין
על מושב אחד הוצרך המושב להיות
רחב והוי על אחד שלשה שבזרוע."**

(רש"י)

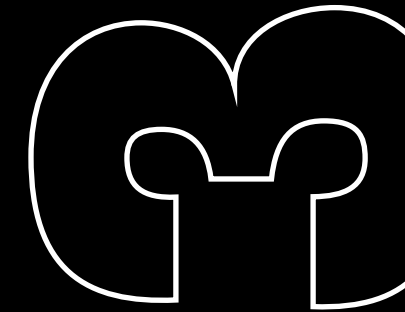
המענה לשאלה זו מובא בספר הדר מזוזה (לגר"פ טולידאנו) ותירץ שבמציאות אי אפשר לעשות תפילין כאלו ואפילו ימצא יצרן שיעשה תפילין כאלו יתקלקל הרבוע במשך הזמן. וסיים ששאל לכמה מגדולי ההוראה והסכימו עמו הגר"נ קרליץ שליט"א. הגר"ש דיבליצקי שליט"א והגרמ"ש קליין שליט"א.

וכבר קדם בשאלה זו הרב החיד"א בברכ"י וזה לשונו **"רוב העולם אין בתפיליהן חריצים עד למטה ולא חוט התפירה עובר בין בית לבית ושמעתי הטעם שעל ידי החריצים מתקלקל ריבוען ובפרט אם חוט התפירה עובר בין הבתים... ובפרט אם יכס שרב ושמש... כך מצאתי לאחד קדוש מדבר"** עכד"ק".

וברוך ה' עם התפתחות הטכנולוגיה של הדור האחרון וה' יתברך מזכינו גם לקיים מצוות תפילין עם כל הידוריה ואפשר גם אפשר לעשות תפילין חרוצות עם היכר אוויר וחוט התפירה יעבור בין הבתים מבלי לחשוש שיתקלקל הרבוע.

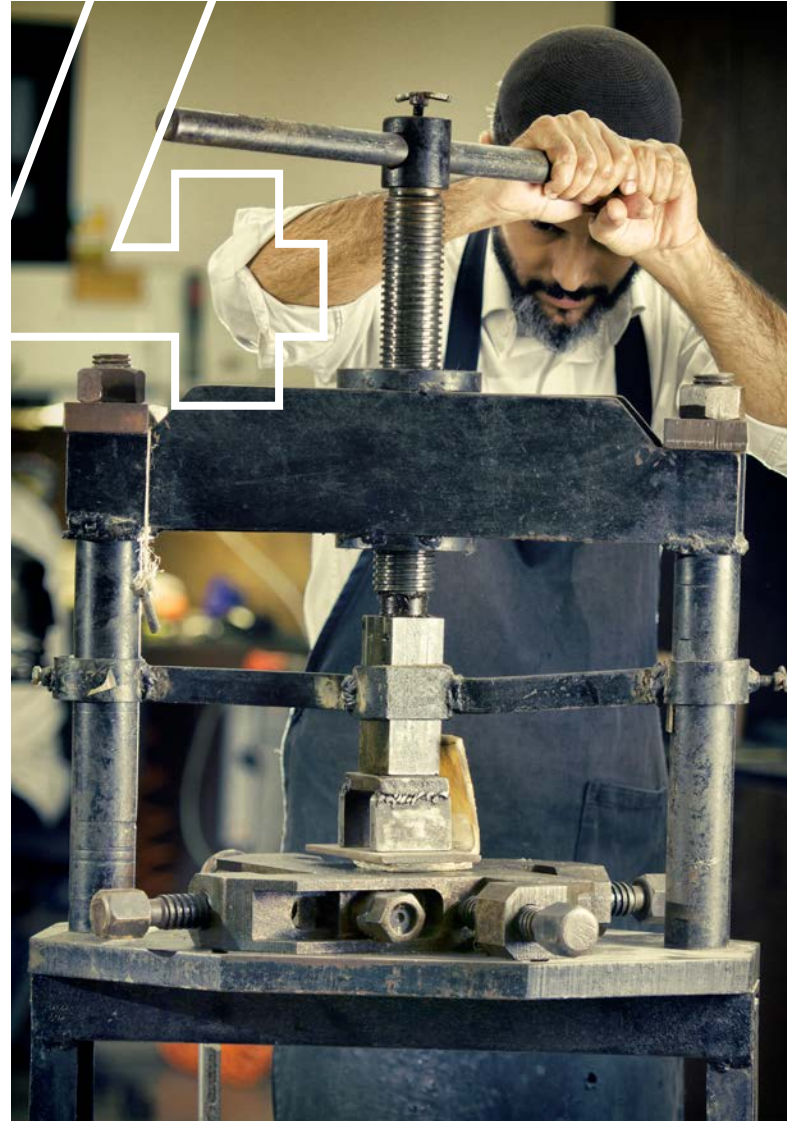
מכון "קסת הסופר" מייצר את הבתים באופן שאין אפשרות שהריבוע יזוז ובנוסף מייצר מכסים מיוחדים המיוצרים לכל בית בפני עצמו, אשר הבתים מתהדקים וננעלים בתוכם באופן שהריבוע נשמר מקלקול. באופן זה מודים כל הפוסקים שיש לעשות תפילין חרוצות.

מדוע עד היום לא ייצרו תפילין חרוצות?

מהי דעת הראשונים בדין תפילין חרוצות?

תפילין של ראש גדולות פי שלש מתפילין של יד.

באגדות החורבן (גיטין נ"ז נ"ח) איתא - "אמר רבה בר רב חנה אמר ר יוחנן ארבעים סאה קצוצי (הכוונה לבתים הנקראים קציצות) תפילין נמצאו בראשי הרוגי ביתר רבי ינאי ברבי ישמעאל אמר שלש קופות של ארבעים סאה . במתניתא תנא ארבעים קופות של שלש שלש סאין ולא פליגי הא דרישא (של ראש) והא דדרעא (של יד)". דברים נוראיים.

אך הדברים טעונים ביאור מדוע נמצאו תפילין של ראש בכמות גדולה פי שלש מתפילין של יד? ומפרש רש"י "דפוס של ראש מתוך שצריך לחלק הבתים ולהיות רווח ביניהם וקבועין על מושב אחד הוצרך המושב להיות רחב והוי על אחד שלשה שבזרוע". ומפורש בדברי רש"י שצריך להיות רווח בין הבתים. לא מצאנו בראשונים מי שיחלוק על פרוש רש"י בזה והוא כמעט כגמרא מפורשת המעידה על האופן והצורה של מצוות התפילין שנהגה בדורות הקדמונים תקופת בית שני.

צא ולמד כמה נשתנתה מסורת עשיית התפילין מימי אבותינו לימינו אנו (וכע"ז) תמצא שהרא"ש אע"פ שאינו מחייב נתינת חוט ומשיחה בין הבתים מ"מ מעיד על מנהג העולם לתת חוט בין הבתים ולעומת זאת הגאון חיד"א כמה מאות שנים אחרי מעיד על מנהג העולם שלא לתת חוט בין הבתים

למרות שבשו"ע כבר נפסק שצריך לעשות כן.

הר"י מלוניל מנחות ל"ד (המיוחס לנמו"קי) בספר תיקון תפילין (בעמוד מ"ו נ"ח וקפ"ב וכן משמעות ראשונים רבים עיין במרדכי (הל"ק י"א) ובאור זרוע (תקנ"ז) ספר התרומה ועוד ראשונים.

והנה מרן הבית יוסף סימן ל"ד העתיק דברי הנימו"קי הנ"ל - שעולה מדבריו שעניין חוט ומשיחה בין הבתים הוא כדי ליצור רווח קטן בין הבתים ובהמשך דבריו כתב לישב דברי רש"י שם במנחות כדברי הנימוק"י , ומשמע שכך היא דעתו של הבית יוסף באופן עשיית החרץ.

והנה הגר"א מווילנא העיד עליו תלמידו הגדול הגר"ח מוולוז'ין שהיה רואה אחד עם תפילין של ראש מדובקות היה אומר לו למה תניח תפילין של יד על ראשך? ומן הסתם היו התפילין עם חריצים כמו שנהוג היום שהרי לכו"ע בעי חריץ ניכר. ויש לשאול מהיכן ידע הגר"א שהם מדובקים? שמא היו פרודים ורק צמודים כמו שיש מעושי הבתים שעושים כיום. ועל כן צריך לאמר שבזמן הגר"א לא היתה אפשרות להצמיד כל כך את הבתים בלי דבק ואם כן תפילין דהגר"א היו חרוצות. וכן העיד הגר"ש וואזנר זצ"ל שראה תפילין של הגר"א והיו נראות פרודות ממש ולא כמו שהיה נהוג בחו"ל.

5 מה דעת גדולי הדור לגבי תפילין חרוצות?

הגה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע

תפילין של הגה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע היו נראות הבתים של ראש פרודות ממש
כנזכר באות חיים ושולם לאדמו"ר ממונקטאש

הגרי"ז מבריסק זצ"ל

מוסרים בשם הגרי"ז מבריסק שצריך הפסק אוויר וכן היה בתפילין שלו
עדות הר"א מורגנשטרן מאנסי נ"ד

הגרש"ז אוירבך זצ"ל והגרי"ש אלישיב זצ"ל

אמרו שאף שא"צ אוויר בין הבתים אבל ודאי שאם יש אוויר ביניהם עדיפא טפי שניכרת פרידתם להדיא
(עדות הגרא"מ הנ"ל)

רבי חיים ויטל בשם האר"י הקדוש

ומורי ציווה לעשות התפילין שיהיו החריצים עמוקים עד המעברתא ויהיו נפרדים הארבעה בתים ושיעבירו את הגידין בשעת התפירה מעבר לעבר
ספר 'פרי עץ חיים' שער התפילין פרק י'

הגר"מ שטרנבוך שליט"א ראב"ד העדה החרדית שליט"א

כתב שמקפיד בתפיליו שיהיו פתוחות שאפשר תמיד להעביר חוט ומשיחה

לחומר נוסף ניתן לפנות למכון "קסת הסופר" המפעל המקורי של תפילין חרוצות

לפרטים: 03-9031308

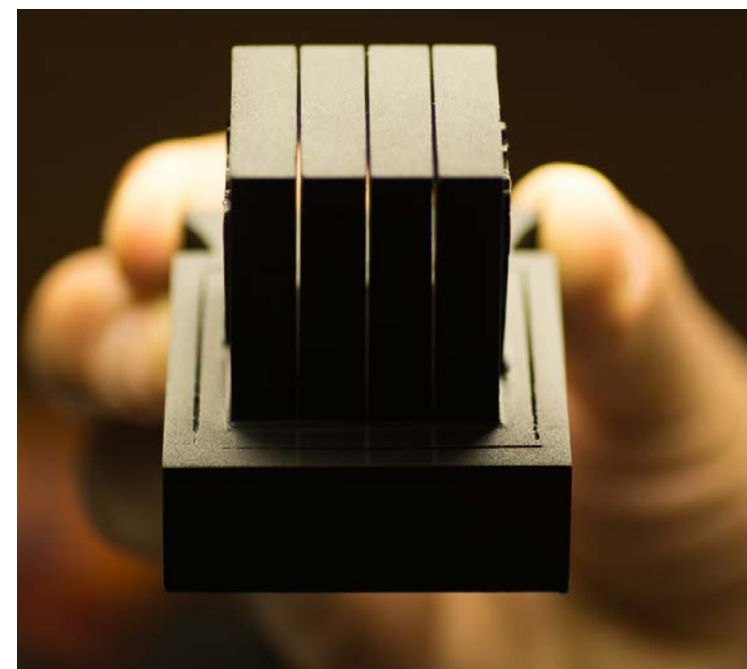
אודות מכון "קסת הסופר"

מכון 'קסת הסופר' מאגד מפעל תפילין ספרי תורה ואביזרי קדושה, יחד עם סופרי סת"ם מגיהים ומפקחים יראי שמיים בלבד אשר נבחרים בקפידה בשיטה ייחודית אשר מאפשרת לנו לייצר את התפילין וספרי התורה אשר יביאו לחייכם קדושה וחיבור אמיתי עם בורא עולם.

1999 למנינם

קסת הסופר, מסורת של קדושה | נוסד בשנת תשנ"ט

המכון אשר הוקם בברכתו של שר התורה מר"ן הרב קנייבסקי שליט"א, מנוהל ע"י הרב דהרי בכל ניסיון של מעל 16 שנה בכתיבת סת"ם על פי מיטב הדקדוקים, בנוסף להיותו של הרב דהרי מורה צדק מוסמך בתחום הסת"ם. עובדה זאת מעלה את רמת השירות ורמת התוצאות, כך ש"קסת הסופר" הינו שם נרדף לאיכות ללא פשרות.

לאחר שנים של השתתפות בדיונים הלכתיים סבוכים, וחשיפה לאלפי מקרים בהם נעשו טעויות קריטיות בתפילין מזוזות וספרי תורה, הבינו הרב דהרי וצוות המשגיחים של מכון "קסת הסופר" בחשיבות של יצירת תקן גבוה ללא פשרות.

אנו שמחים לתת ייעוץ ללא תשלום מתוך שליחות והבנה

שתפילין מזוזה וספר תורה אשר אינם מכתבים כיאות יכולים להוביל למקרים של פרנסה ובריאות תקולה ואנו פועלים לילה ויום כדי למנוע זאת.

"קסת הסופר" מלווה ע"י רבנים ותלמידי חכמים מכל העדות, אנו מחדדים משנה לשנה את רמת ההידור. המכון הינו מהיחידים בעולם בתחום התפילין "החרוצות", תפילים בהפרדה מלאה בין הפרשיות גם במבנה הבית עצמו.

כמו כן מאחורינו עשרות ספרי תורה במיטב בתי הכנסיות והמוסדות, מלבד כתיבת הספרים אנו מתמחים בבדיקה וציפוי ייחודי אשר מגן על הספרים לאורך שנים. "קסת הסופר" פיתחה תקן צבע ייחודי ובלעדי לצביעת תפילין באיכות הגבוהה ביותר, תוך הקפדה על כשרות ומראה מבריק לאורך זמן.

אנו מזמינים את הציבור ליהנות מהמידע המופיע באתר להחכים ללמוד וליהנות ממיטב המוצרים ואנשי המקצוע במכון "קסת הסופר" נשמח לענות על כל שאלה ולעזור בכל עניין.

קסת הסופר

מסורת של קדושה

רחוב הסנהדרין 27 ראש העין

משרד: 03-9031308

אתר: www.keset-hasofer.co.il

רשימה חלקית של תלמידי חכמים המניחים תפילין חרוצות מבית מכון "קסת הסופר":

הרה"ג זאב שרייבר שליט"א
בעל "מטה אשר"

הרה"ג עזריה בסיס שליט"א

הרה"ג דב הכהן קוק שליט"א

הרה"ג שלמה מחפוד שליט"א

הרה"ג משה מרדכי קארפ שליט"א

הרה"ג איתן גמליאל שליט"א

הרה"ג שי אזרחי שליט"א

רשימה חלקית של תלמידי חכמים הממליצים על תפילין חרוצות עם היכר אוויר לכתחילה:

הרה"ג משה שטרנבוך שליט"א

הרה"ג אברהם דב אורבך שליט"א

הרה"ג שלמה משה עמאר שליט"א

הרה"ג שמעון בעדני שליט"א

הרה"ג פנחס קורח שליט"א

הרה"ג דב ליאור שליט"א

הרה"ג מאיר מזוז שליט"א

הרה"ג שלמה מועלם שליט"א

הרה"ג פנחס קורח שליט"א

הרה"ג ברוך כחלון שליט"א

הרה"ג דניאל גודיס הלוי שליט"א

הרשל"צ הרה"ג בקשי דורון שליט"א

תפילין חרוצות קומפלט

כולל פרשיות ורצועות

הדל מ-
2,624
ש"ח
~~2,919~~

תיק עור מהודר מתנה

בתי תפילין חרוצות

בתי תפילין חרוצות עם אוויר ניכר בין
הבתים וההידורים הבסיסיים

רד ב-
1,499
ש"ח

המחיר כולל:

< בדיקה ממוחשבת וידנית < הכנסת פרשיות
< רצועות עבודת יד שחורות טבולות

תיק עור מהודר מתנה

גם אתם תוכלו להניח תפילין כשל בעל הדברי חיים מצאנז, הרבי מבריסק זצ"ל והאר"י הקדוש **עכשיו במחיר מיוחד!**

דגמי התפילין והבתים "חרוצות" מותאמים לכל העדות והמנהגים:
אר"י (פצפון) חב"ד, עדות המזרח, אשכנז, ברסלב ועוד.

מהודר א' א'

ריבוע יד

הריבוע נעשה ביד אדם
כרסם מופעל ביד

מהודר א' א'

ריבוע רגל

הריבוע נעשה ביד אדם
כרסם מופעל בכח הרגל

מהודר

ריבוע מכונה

הריבוע נעשה ביד אדם
כרסם מופעל חשמל

הידורים בסיסיים בכל הדגמים:

- < ללא נקבים
- < שין הורמה ביד
- < גיד עובר ונתפר
- < בין המחיצות ממש
- < שין בולטת במיוחד
- < רבוע מדויק בתפירות
- < ללא חשש דבק בכלל
- < הבתים ישרים בכל גובהן
- < ללא חשש חריצים מזויפים
- < ריבוע הבית ללא האוויר
- < חריצים עם אוויר ניכר
- < להדיא עד התפר
- < אין חסרון מחמת התעלה
- < להשלמת הגיד
- < צביעה מיוחדת ובלעדית

קסת הסופר

מסורת של קדושה

משנת תשנ"ט

קסת הסופר
רחוב הסנהדרין 27 ראש העין
www.keset-hasofer.co.il

לפרטים והזמנות:
03-9031-308